

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Apdzisis? Neapdzisis?

Kā tikumā auguša smudras un daļas mātesmeitas, bet nu piesmietas un pazemotas, noniecinātas šodien mūsu laukos stāv pelēkmelnas druzas zemu noliektām galvām. Nenovāktas. Satriekti ir zemnieki, savu lolojumu redzot dubļos. Ne vienu rudenī vēl nav bijis tā, ka arī skolas bērniem nāksies staigāt garām zemē birstošām neizkultām vārpām. Rūgtumu no savas lauku sētas ik dienas nēsājot līdz uz savu lauku skolu. Un vaicājot skolotājam — kāpēc? Bet skolotājam šis būs ārkārtīgi grūts gads. Bez algām, apkurēm, ēdināšanām, bērnu pārvadāšanas vēl, gribi negribi, būs jāatbild, kāpēc šī skuķēna vai puīšļa tēva koptais un audzētais rudenī izrādījies nevienam nevajadzīgs. Un vēl vairāk. Jāmēģina šini skuķēnā vai puīšlī noturēt ticību, ka viņš pats, tēva audzēts, skolas izglītots, pēc gadiem nebūs tādā nevienam nevajadzīgas druzas lomā...

Varbūt tieši tāpēc pedagogu vīrgadējā augusta kopāsānāšanās reizē tika mainīti vietām akcenti, pēc tradicionālajiem skolu valdes priekšsēdētāja Andra Zagorska un rajona pašvaldības priekšsēdētāja Ilgvara Muntāpsa apsvēkumiem, vārdu došot Saeimas deputātam Jānim Kokinam, pasniedzējam no Daugavpils Pedagoģiskās universitātes, kurš ar patiku pieminēja, ka ļoti daudzi viņa mācītie audzēkņi matemātikā, informātikā atrodoties šajā zālē.

— Kas ir raksturīgs šai Saeimai? — teica Jānis Kokins. — Pirmkārt, neviena frakcija ar lielām mokām ievēlētajā Saeimā netur absolūto vairākumu. Otrkārt, piespiedu «laulība» starp Latvijas ceļu un Zemnieku savienību.

Tālāk viņš pastāstīja, kas šīs savienības rezultātā ir iegūts un arī par pašu valdības veidošanas gaitu. Valdībā ir ļoti maz profesionāļu, tā galvenokārt sastāv no politiķiem.

— Tajā skaitā arī izglītības, zinātnes un kultūras ministrs Vaivada kungs. Ar izglītību saistīts minimāli, jo, kā viņš pats teica, nevienu mācību stundu nav vadījis. J.Vaivada darbs ir bijis saistīts ar zinātņi. Jaunā valdība ir nostādīta fakta priekšā, ka valsts kase ir tukša, bet līdzekļus vajag visam. Par nozēlošanu izglītība Saeimā šodien nav priekšplānā, ir daudz sāpīgākas problēmas. Mūsu frakcija kategoriski iestājas par to, lai izglītību finansētu valsts, nevis pašpārvaldes, jo tās vairumā gadījumā ir tik nabadzīgas, ka var sagādāt vienīgi lupatu un kritu. Tad, kad septembra be-

gās sāksies budžeta rīkošana otrajā pusgadā, tad, dabiski, izglītībai būtu jādod maksimālais finansējums. Kaut paši saprotat, ka ir daudz citu sāpīgu lietu, kur līdzekļiem vieta ir atrasta un pie tam vairākiem gadiem uz priekšu. Izglītībā tiks drusku koriģēts izglītības likums. Otrs, kas mūs skar, būs civillikums par ierēdņu valsts dienestu, jo turpmāk skolotāji būs tajā pašā ailē, kur ierēdnis kalpotājs. Šī likuma pirmprojekts jau ir tapis, to izstrādājis Valda Birkava vietnieks Māris Gailis. Tuvākajās dienās pašvaldību komisijā sāksim to pa pantiem izstrādāt. Kas skars skolu? Dabiski, ka mainīsies apmaksas sistēma. Kura kategorija kādam skolotājam būs, šobrīd nevar pateikt, jo autors ir iesniedzis pašus likuma pantus. Šo kategoriju ieviešana izmainīs atalgojumu paaugstinājuma virzienā.

Jānis Kokins teica arī, ka šajā Saeimas debatē pieredzē, braukājot pa Latviju un arī Latgali, nonācis pie secinājuma, ka ierēdņi nekur nestrādā. Viņš bez priekšā stādīšanās kā parasts zemnieku puisis mēdzot izstaigāt iestādē un parasti tur redzot nesakārtotību, bet pēc iepazīšanās viņam vienmēr sakot, cik daudz šajā iestādē viņi varētu izdarīt, ja būtu nauda...

Ierēdņu algas nāks ar piemaksām par zināšanām — par prasmi izmantot dator tehniku, par zinātniskiem grādiem, par citām iemaņām. Ierēdņa kandidāts, vecums, no kura var strādāt par ierēdņi (paredzētais — no 21 gada, bet šādā gadījumā jaunāko klašu skolotāji jau var strādāt savā amatā un

Runā 5. Saeimas deputāts Jānis Kokins.

tātad vēl neatbilst ierēdņa statusam?) un citas ierēdņu likuma darbības tehniskās puses Jānis

Matemātikā nodarbību vada Preiļu 1. vidusskolas skolotāja Anna Leonova.

Kokins izstāstīja smalki un saprotoši. Diez, ko savā pratā domāja skolotāji. Līdz šim mūsu sabiedrībā ierēdņa vārdam līdzīgi gāja kaut neliela, bet tomēr nicinājuma pieskaņa...

— Daļēji mainīsies tehnikumu apmācības sistēma, — teica J.Kokins. — Pastāv divi viedokļi. Tehnikumus no attiecīgām nozaru ministrijām atdot vispārējai izglītības sistēmai. Otrs viedoklis ir tāds, ka jāpaliek tā kā līdz šim. Viedokļi tik krasi dalās, ka tālāko prognozēt ir grūti.

Runātājs skāra arī pensiju paaugstināšanas lietu, apgrozījuma nodokļa paaugstināšanu un muitas tarifu ieviešanu. Bet vispirmām kārtām ir jāpanāk nodokļu maksāšana, jo līdz šim tos maksājuši tikai godīgie un muļķi. Un nodokļu paaugstināšana skartu godīgos maksātājus... Jāpanāk, lai strādātu nodokļu iekasēšanas mehānisms un vajag slēgt valsts ekonomisko robežu, lai nevestu pāri kontrabandu. Neskatoties uz muitnieku apgalvojumiem, cik labi viņi strādā... Nesakārtota muiža rada problēmu par graudu realizāciju. Tas ir sāpīgākais jautājums, par kuru laukos pat bailes runāt.

Tomēr šajā, skolotāju, auditorijā uzaicinātais Saeimas deputāts runāja par graudu politiku, par valdības kļūdām, par to, ka no ASV pienākusi ziņa, ka tur jau sākti kuģi iekraut kukurūzas graudi jaunam labdarības sūtījumam uz Latviju, bet neesot

iespējams atrast, kas šos graudus pasūtījis...

Tā bija neparasta augusta apspriede, un tajā pedagogi neguva ne optimismu, ne solījumus, ka varbūt pāršķirsim kalendārā kādu lapu un sāksies jauna dzīve. Bet bija godīgi pateikts, ka lielajā ekonomiskajā haosā gaiša un kārtīga jānotur tā salīņa, ko saucam par skolu un kas ir atkarīga tikai un vienīgi no skolotāja godaprāta. Un ko sabiedrība no saviem pedagogiem gaidīs arī tad, ja apkārt viss juks un gāzīsies. Jo par šo savu sūtību skolotājam jābūt skaidrībā jau tajā dienā, kad viņš pirmoreiz uzrunā sevi par pedagogu. Un jāpierod pie domas, ka no viņa sabiedrība vienmēr prasīs vairāk nekā pati no sevis.

A.Zagorskis īsumā raksturoja noieto izglītības reformas ceļu.

Daudz labu rezultātu gūts rajona un republikas mēroga mācību priekšmetu olimpiādēs, taču ļoti bieži sliktas satiksmes dēļ apdāvināti un talantīgi bērni no lauku skolām netiek uz tām.

A.Zagorskis pieminēja arī labākās skolas — sportotājas. Bet pats galvenais mācību kvalitātes rādītājs ir izlaiduma eksāmeni. Pirmoreiz tajos tika iesaistīti skolotāji no citām skolām, taču nevis kontrolei, bet lai atrastu kopsaucēju, lai visās skolās ieviestu vienādas prasības. Ne visi pagājušajā gadā saņēma atestātus, bija arī tādi, kas saņēma tikai licības. Par vidējo izglītību atestātu nesaņēma pieci audzēkņi, par pamatskolas — 22.

— No tiem pamatskolas audzēkņiem, kas neizturēja eksāmenus, sanāktu divas mazas lauku skolas klasītes. Šodien uztrauc šo bērnu liktenis. Jo valsts no savas puses negarantē šiem bērniem pilntiesīgas iespējas mācīties kādu arodu, ne arī strādāt. Nezinu, man liekas, ka turpmāk jābūt uzmanīgākiem, — teica A.Zagorskis.

Lielu daļu pedagogu aizvadītajā gadā uztrauca valsts valodas prasmes atestācija. Kopumā kārtoja 312 skolotāji un skolu darbinieki, apliecības saņēma 298. Varbūt, vasaras mēnešos šī situācija ir mainījusies, jo bija iespēja nokārtot eksāmenu rajona komisijā.

— Normatīvu nebūs, jo normatīvi grauj lauku skolu. Lauku skola ir ļoti dārga, — šādas cerīgus izglītības, zinātnes un kultūras ministra J.Vaivada teiktos vārdus skolotājiem atkārtotā valsts izglītības inspektors J.Ložda. Ministra uzskats ir, ka zemnieka bērnu vēlmi izglīties nedrīkst ierobežot, uzliekot skolām dažnedažādas normas un noteikumus, vai citiem vārdiem — žņaugus skolotājiem. Bet Ministru prezidents V.Birkavs, tiekoties ar izglītības darbiniekiem, ir nosaucis viņa pleciem uzlikto atbildību šādā secībā — valsts drošība, izglītība un saimniecība. «Darišu visu iespējamo, lai no valsts budžeta izglītībai novirzītu 25 procentus,» tā teicis V.Birkavs.

— Tas vieš cerību, — sacīja J.Ložda.

Varbūt, ka tas dos skolotājiem arī vēlēšanos darīt visu, lai neapdzistu tas mirdzums pirmklasnieka acīs, ar kādu viņš pirmo reizi iet uz skolu.

* * *

Skolotājus augusta konferencē, kad viņi rīta cēlienu bija pavadījuši darbā radošajās apvienībās, ar dziesmām un dejām sveica maza dejotāja no Preiļu bērnu dārza «Pasaciņa», Rudzētu speciālās internātskolas skanīgie dziedoņi un siera rūpnīcas vidējās paaudzes deju kolektīvs, kurā dejo daudzi 1. vidusskolas skolotāji.

Livija Rancāne
J.Silicka foto

Zālē.

Dziesmu «Dievmātei» dzied Rudzētu speciālās internātskolas skolēni Jūlija Kuzeļa, Edijs Helmanis, Inga Škapare.

Pasaule

Eiropas Kopiena brīdina Lietuvu

Eiropas Kopiena aicinājusi Lietuvu nesarežģīt sarunas par Krievijas karaspēka izvešanu no Lietuvas, izvirzot papildus prasības, lai arī tās būtu saistītas ar minēto jautājumu.

Eiropas Kopienas pašreizējās priekšsēdētājas Beļģijas vārdā Kopienas pārstāvis nodeva šo lūgumu Lietuvas varas iestādēm Viļņā.

Jaunami Džeksona krimināllietā

Maikla Džeksona mājā konfiscētie videoieraksti nav atklājuši nekā tāda, ko varētu inkriminēt slavenajai estrādes zvaigznei, kura apsūdzēta seksuālā vardarbībā pret bērnu. Tā kā izmeklēšanas rīcībā nav nekādu fizisku pierādījumu, tiek meklēti citi iespējamie upuri, raksta avīze «Los Angeles Times».

«Fizisko pierādījumu nav, un arī videoieraksti neko nepierāda,» paziņojis policijas virsnieks. «Kraļišanā netika atrasts nekas tāds, kas atbilstu ierosināto krimināllietu.»

ASV Informācijas aģentūra atradusi iespēju piekļūt izmeklēšanas dokumentiem. Sniedzot liecību, zēns, kurš apsūdzēja Maiklu Džeksonu, esot teicis, ka viņam attiecības ar popzvaigzni ilgus četrus mēnešus un beigušās jūnijā. No sākuma abus vienojusi tikai silta draudzība, taču «viss aizgājis galīgi šķērsām», kad dziedātājs kopā ar zēnu un viņa ģimeni devies ceļojumā uz Monako. Puisēns apgalvoja, ka «Maikls skūpstīja mani uz lūpām», un minēja arī orālo seksu.

Taču, kā raksta AFP, negaisa mākoņi ap dziedātāju nebūt nav mazinājuši viņa popularitāti. Gluži otrādi — pēc divu dienu atceltajiem koncertiem, ko Džeksons izskaidrojis ar sliktu pašsajūtu, biļešu cena uz ieplānoto koncertu Bangkokā strauji pieaugusi un jau vairākas reizes pārsniedz to nominālo vērtību.

Vislētākās biļetes, kuru oficiālā cena bija 20 dolāri, varēja iegādāties par 140 dolāriem. Dārgāko biļešu cenas palielinājušās vēl vairāk.

Krievijas mafija gatavojusi uzbrukumu

Zviedru advokāts Pelle Svensons paziņojis, ka kāds krievu mafijas grupējums gatavojies nolaupīt zviedru bagātnieku Pēteri Vallenbergu un turēt viņu gūstā uz kādas vientuļas salas, lai iegūtu izpirkšanas naudu 12,5 miljonus ASV dolāru apmērā.

Pie Vallenberga pilij līdzīgā īpašuma policija aizturējusi trīs krievus un vienu zviedru. Apcietinātie stājušies tiesas priekšā. Viņus apsūdz savērēstībā ar nodomu nolaupīt P.Vallenbergu, kas ir otrā pasaules kara gados pazīstamā zviedru diplomāta Raula Vallenberga radnieks.

Apcietinātā zviedra aizstāvis Svensons sacīja, ka doma nolaupīt Vallenbergu radusies Sanktpēterburgas mafijas augstākajās aprindās.

«Krievijas mafija cenšas iespiesties Zviedrijā — tas ir pilnīgi skaidrs,» apgalvoja advokāts intervijā Zviedrijas radio.

Japānas princesei meklē vīru

Visa Japāna dzīvi apspiež runas par imperatora Akihito vienīgās meitas princeses Nori gaidāmo tikšanos ar cilvēku, kurš, iespējams, varētu kļūt par viņas vīru.

Vēloties izprecināt 24 gadus veco princesi, imperatora palīgi izkārtējuši viņai un vecākiem tikšanos ar Tošinaru Hodžo (31). Hodžo ir kādas augstmaņu dzimtas atvase, lai gan viņa tēvs Tošikana Hodžo strādā Japānas televīzijas sabiedrībā «Fuji Television». Pats potenciālais ligavainis kandidē uz doktora grādu elitārajā Tokijas universitātē, bet pašreiz studē Francijā, jo viņa specialitāte ir gotiskā arhitektūra.

No 3. līdz 18. septembrim imperators Akihito un viņa dzīvesbiedre Mitiko apceļos Eiropu. Viņu maršrutā iekļauta Itālija, Beļģija un Vācija. 9. septembrī, kad imperatori ieradīsies Briselē, viņiem pievienosies arī Nori, bet viņas tikšanās ar iespējamo pielūdzēju iekļauta 12. septembrī kādā no Beļģijas pilīm.

Paceļ nogrimušo zemūdeni

Dānijā, 20 km attālumā no Anholas salas, tiek pacelta no jūras dibena vācu zemūdene U-534, ko otrā pasaules kara pašās beigās nogremdējis angļu torpēdnesējs. Daudz gadu šī zemūdene saistījusi kara vēsturnieku uzmanību, jo, pēc viņu domām, tajā atrodas slepeni dokumenti, dārglietas un zeļta stieņi. Tie piederējuši nacistu bosiem, kuri kara beigās mēģinājuši tos nosūtīt uz Dienvidameriku.

«Neatkarīgā Cīņa»

Rēzeknes Augstskolā

26. augustā notika Rēzeknes Augstskolas reprezentācija. Nu arī Rēzekne būs studentu pilsēta!

1. kursā uzņemti 250 studenti, no kuriem 76 ir rēzeknieši. Viskuplākā skaitā studēt gribošie nākuši no Madonas, Jēkabpils, Ludzas rajoniem.

Pa vienam studentam ir no Saldus, Aizkraukles, Alūksnes, Valmieras, Daugavpils un Rīgas.

Preiļu kooperatīvajā arodividusskolā

27. augustā Preiļu kooperatīvajā arodividusskolā uz pārrunām ar skolas mācībspēkiem ieradās tie jaunieši, kas pēc vidusskolas vai pamatskolas pabeigšanas vēlas apgūt tirdzniecības darbinieka amatu. Uzņemšanas komisija bija saņēmusi 33 iesniegumus no jauniešiem, kas vēlējas mācīties trīs-gadīgajā pārdevēju sagādiņu grupā. 28. tika ieskaitīti par audzēkņiem. Divgadīgajā komersantu grupā, kurā tiek uzņemti vidusskolu absolventi, pagaidām ir ieskaitīti 16 audzēkņi, un te vēl

16 nākamie studenti iestājesāmenus kārtājuši divās fakultātēs — inženieru un ekonomikas. Studentu vidū 86 ir laucinieki. Lielākā daļa studentu nāk no skolas sola, tomēr RA ir sekmīgi startējuši gan tehnikumu, gan citu augstskolu absolventi.

Dienas maksas grupā studēs tikai viens puisis.

«Rēzeknes Vēstis»

ir brīvas vietas. Skola līdz 13. septembrim vēl gaidīs tos, kuri vēlas darboties komercijas jomā. Mācību gada sākums skolā šogad pārcelts uz 13. septembri sakarā ar pāvesta vizīti, lai audzēkņiem, tikko uzsākušiem mācības, nebūtu sarežģījumu ar braukāšanu turp un atpakaļ. Iekavētais tiks atgūts mācību gada laikā.

Preiļu kooperatīvo arodividusskolu pārsvarā izvēlējušies Preiļu, kā arī Krāslavas, Rēzeknes, Jēkabpils rajonu jaunieši.

L.Sila

Pensionāru īpatsvars turpinās pieaugt

Pašreiz republikā uz diviem strādājošajiem ir viens pensionārs, 2012. gadā šī attiecība var būt — uz trīs strādājošajiem gandrīz divi pensionāri. Tā liecina a/s «Software House Rīga» pēc Sociālās apdrošināšanas departamenta pasūtījuma veiktie pētījumi, kuri domāti vispiemērotākā pensijas modeļa noteikšanai Latvijā.

Ceturtdaļa no visiem Latvijas iedzīvotājiem ir pensionāri. Pašlaik, ņemot vērā arī bērnus, vienam strādājošajam faktiski bez sevis jāuztur vēl viens cilvēks. Pētījumi ļauj secināt, ka perspektīvā no demogrāfiskā viedokļa stāvoklis var tikai pasliktināties. Ja nekas netiks mainīts, tad normāla sociālā apdrošināšana nedarbosies.

Vērojama Latvijas iedzīvotāju novecošanās — šādu nepatīkamu tendenci atklāj pētījumi. No

Sagatavots ziņojums valdībai par pensiju diferencēšanu

Valdības izveidotā komisija pensiju un pabalstu reformas izstrādāšanai sagatavoja lēmuma projektu par pensiju diferencēšanu līdz šā gada beigām pēc iepriekšējā komisijas sēdē iesniegtā ieteikuma, kā arī nolēma, ka jādiferencē arī invaliditātes pensijas, ka pensijas nav izmaksājamas strādājošajiem pensionāriem, izņemot strādājošos invalīdus.

Sagatavotajā projektā noteiktas šādas pensijas: vecuma pensijas gadījumā ar pilnu stāžu vidējā pensija varētu būt 23,6 lati, ar nepilnu stāžu — 16,3 lati. Invaliditātes pensijas vidējais apmērs projektā paredzēts 20,4 lati. Diferencēt paredzēts arī pensijas, ko saņem apgādnieka zaudējuma gadījumā, pensijas pēc speciāla lē-

1992. līdz 2012. gadam nepātraukti pieaugs to iedzīvotāju skaits, kuri būs vecāki par darbības vecumu (neliels kritums 2007. gadā). Patlaban darbības vecumu pārsnieguši 568 000, bet 2012. gadā, iespējams, 610 000 cilvēku.

Pensionāru skaits 1992. gadā par 17% pārsniedza iedzīvotāju skaitu, kuri ir vecāki par darbības vecumu.

Modeļa autori pieņēmuši, ka šis skaits pieaugs par vienu procentu divos gados. Pensionāru ir vairāk nekā cilvēku, kas vecāki par darbības vecumu, jo pensionāru kategorijā ietverti arī invalīdi darbības vecumā, cilvēki, kas par darbu kaitīgos apstākļos pensijas sāk saņemt agrāk par noteikto laiku, kā arī izdienas pensijas saņēmējie.

muma, kā arī izdienas pensijas, kuru vidējais lielums projektā aprēķināts 21,9 lati. Pēc apstiprināšanas lēmums varētu stāties spēkā no novembra.

Labklājības ministrs J.Rītenis atzina, ka ar šī ziņojuma sagatavošanu noslēdzies tikai viens no darba posmiem. Izstrādātie priekšlikumi esot pagaidu kompromisa variants. Labklājības ministrs paskaidroja, ka darbs pie pensiju jautājuma jāturpina, kad sāksies nākamā gada valsts budžeta apspriešana.

Savukārt Latvijas Pensionāru federācijas (LPF) priekšsēdētājs Jānis Porietis informēja, ka komisija nolēmusi federācijas virzīto priekšlikumu pašreiz neapstiprināt, bet atgriezties pie tā izskati-

Savukārt iedzīvotāju skaits darbības vecumā turpmākajos divdesmit gados nepārsniegs 1993. gada līmeni — 1 483 633 iedzīvotājus. Zemākais punkts gaidāms 1998. gadā, kad darbības vecumā iedzīvotāju skaits būs mazāks par 1 460 000. SWH pētījumos nav ņemta vērā iespējamā iedzīvotāju migrācija, kas situāciju var vērst vēl kritiskāku. Straujā bērnu dzimstības samazināšanās (pēc Valsts statistikas komitejas datiem, 1987. gadā piedzima 42 135 bērni, 1991. gada — 34 633, 1992. — 31 569, 1993. gada pirmajā pusgadā — 14 393) izraisīs kritumu pēc 2009. gada, kad tagad dzimušie sasniegs darbības vecumu, 2012. gadā, pēc SWH prognozēm, būs vairs tikai ap 1 444 000 iedzīvotāju darbības vecumā.

šanas. Priekšlikumā LPF ieteic pensionēšanas sistēmas kardinālu pārskatīšanu, atbalstot Ministru kabineta darbinieku ierosināto variantu, kas iesniegts izskatīšanai pensiju reformas komisijai. Šajā variantā noteikts, ka pensija ir sociālais pabalsts un papildus noteikta konkrēta summa par katru nostrādāto darba stāža gadu, piemēram, viens lats par katru nostrādāto gadu. Šo summu varētu mainīt atkarībā no budžeta iespējām. LPF priekšlikumā vēl ieteikts šo variantu papildināt ar pantu, kas paredz pensiju regulāru indeksāciju dzīves dārdzības pieauguma gadījumā, kā arī pensiju lieluma noteikšanā ievērot darba gados saņemtās izpeļņas apmēru.

«Diena»

Kā realizēsīm pārtikas graudus

LR Zemkopības ministrijas Augkopības un sēklkopības galvenā pārvalde rajonu lauksaimniecības departamentiem izziņojusi, ka valsts garantē pārtikas graudu iepirkšanu.

Tiem audzētājiem, kuri paši nav atraduši realizācijas iespējas, pēc 15. septembra jāgriežas sava pagasta valdē un jāaizpilda noteiktas formas deklarācija. Tas jāizdara līdz šī gada 1. oktobrim, uzrādot realizācijai paredzēto graudu kultūru, daudzumu tonnās un uzglabāšanas vietu. Šis dokuments jāsaņēma divos eksemplāros un līdz 5. oktobrim jānogādā lauksaimniecības departamenta 15. istabā. De-

klarācija stājas spēkā no parakstīšanas brīža, bet tiesības realizēt graudus ir no kvalitāti apliecināto dokumenta saņemšanas.

Deklarācija piešķir tiesības graudus, kas nav realizēti līdz 1994. gada 1. aprīlim, pārdot valsts rezervē par garantētām cenām, kuras šobrīd ir:

- pārtikas kvieši (ar lipekli 18-20%) — Ls 50 par tonnu,
 - pārtikas rudzi — Ls 42 par tonnu,
 - pārtikas mieži — Ls 45 par tonnu,
 - pārtikas auzas — Ls 50 par tonnu.
- Graudu īpašnieks ir tiesīgs arī

pats realizēt deklarēto daudzumu, bet pēc tā piecu dienu laikā rakstiski jāpaziņo rajona lauksaimniecības departamentam, lai anulētu deklarāciju.

Ja deklarētie graudi, kas glabājas saimniecībā, realizēšanas laikā (pēc 1994. gada 1. aprīļa) neatbilst TN prasībām, tie netiks iepirkti. Kvalitātes rādītājus pārbaudīs valsts institūcijas uz valsts rēķina.

Noslēgumā gribu lūgt pagastu pašvaldības organizēt šo svarīgo pasākumu.

J.Kivlenieks, rajona lauksaimniecības departamenta galvenais agronoms

VĀRPAS RAUD LIETŪ

Skaists miežu lauks ceļa malā — ūrs, ar garām vārpām, kas skumīgi noliekušās uz leju, un pa akotiem kā skropstām pil lietuz asaras. Uz katru saules stundu vismaz divas ir lietainas. Lauks ar smagi piebriedušajām vārpām gaida plāvējus, bet kombainieris nevar uzsākt darbu. Tālab, pēc rajona lauksaimniecības departamenta rīcībā esošajam ziņām, šobrīd novākti tikai apmēram ap 4800 hektāri labības, apkulti pāri trim tūkstošiem hektāru. Viens otrs zemnieks, nesagaaidāms ne laika pārmaiņas, ne cerēdams, ka izdosies saņemt mehānizētu palīdzību, lai arī sagatavojis prasāmos latus un pat nopircis degvielu šādai vajadzībai, pats plauj un liek stātos — vismaz tā. Cits miežu sējumu stūri nogāzīs vālos ar izkapti, salicis zārdos.

Lēš, ka raža pašlaik ir 23,3 centneri graudu no hektāra. Ja par zemnieku saimniecībām trūkst daudz maz precīzu ziņu, tad paju sabiedrībās, kuras vēl palikušas un arī kurās jau strādā likvidācijas komisijas, uzskaitē ir precīzāka — tur raža ir 25 centneri no

hektāra. Paju sabiedrības novākušas aptuveni 20 procentus sējumu, apkūlums — 18 procenti.

Labību, cik to atļauj laika apstākļi, degvielas krājumi un citi faktori, arī «izprivatizēšanas pakāpe», vāc šādas paju sabiedrības: «Ausma» — nokulti 500 hektāri, kas ir lielākais rādītājs rajonā, «Turība» — 400 ha, «Vārpa» — 250 ha. Pāri simtam ir «Smelte-

— 21825 tonnas skābarības — tātad ne visas tranšējas pie lielajām fermām stāv tukšas. Septembri kalendāros dēvē par Silu mēnesi, bet zemnieks zina, ka tas ir zemes rudens aršanas mēnesis, jaunu ziemāju sējas cēliens. Ja cilvēks ar zemi, tas nozīmē, ka taisās dzīvot uz tās un strādāt, audzēt labību arī nākamajā gadā. To cer devinas paju sabiedrības — «Ausma», «Turība», «Pelēči», «Vārpa», «Jersika», «Rožupe», «Lidums-93», «Dravnieki» un «Stabulnieki», kuras kopā līdz septembrim bija uzarušas ap 500 hektāriem. Par spīti visam no ziemājiem neatsakās zemnieki — daudz vai maz, tomēr grasās iesēt vismaz pašu patēriņa normu. Kopā sagatavoti 1400 hektāru.

Tāda šobrīd ir ne visai iepriecinošā rudens darbu aina mūsu rajonā. Sākusies kartupeļu novākšana, jo cilvēki baidās, ka tik lietainā laikā tie var sapūt vagās. Lielā mērā biedē tas, ka tikai četri simti hektāru, no tiem septiņi vienā paju sabiedrībā «Jersika», bijuši apstrādāti pret lakstu puvi.

A.MEŽMALIS

Pirms 65 gadiem Jaunaglonā

1928. gada 27. augusta savas durvis jaunajam mācību gadam vēra Jaunaglonas ģimnāzija. Nabadzīgā Jēzus Bērna kongregācijas māsas Latvijā ieradās jau 1927. gadā. Pirmajos ģimnāzijas

pastavešanas gados klostermāsas cīnījās ar lielām materiālām grūtībām, jo viss vēl bija tapšanas stadijā. Sevišķi lielas rūpes sagādāja ģimnāzistes, kas nespēja maksāt par internātu. Tomēr neviena mei-

tene, kurai bija tukša kabata, bet ilgu pilna sirds pēc izglītības, no ģimnāzijas netika aizraidīta. Pieticīgais uzturs un... ērtību trūkums dažām jaunavām nepatika, un tās aizgāja pašas.

Pirmā izlaiduma absolventu skaits bija tikai divpadsmit. Ar nopietnu darbu un lūgšanām viņas sekoja ģimnāzijas devīzei: «Cilvēks nedzīvo tikai sev» (Momo non sibi soli vivit). Muižnieka Reta vecā pils pārvērtās par skolu. Pie tās šūpuļa stāvēja monsinjors Nikodems Rancāns, bet vēlāk — Dr. Aloizis Broks.

Skolā bija ļoti augstas prasības. Ģimnāzistēm dažreiz šķita, ka tiek prasīts par daudz. Toties varēja būt lepnas tās meitenes, kuras

imatrikulējās universitātē. Profesori teica: «Mēs vienmēr priecājamies par Jaunaglonas ģimnāzijas absolventiem, jo tās ir labi sagatavotas universitātes darbam.» Pansiedzēji, kas skatījās imatrikulācijas darbus, apbrīvoja tajos domu skaidrību un patstāvību.

Vasaras brīvlaikā Jaunaglonā noturēja reliģiskus kursus, kurus sākumā vadīja prelāts Dr. P. Strods ar māsas M. Paulīnas un māsas A. Dominikas atbalstu. Vēlāk kursus vadīja citi teologi. Tos vienmēr noslēdza ar triju dienu meditācijām V. E. bīskapa B. Sloskāna vadībā.

Svētīgais darbs Jaunaglonā turpinājās līdz 1940. gadam, kad Latviju okupēja Padomju Savieni-

bas karaspēks. Okupanti nekavējoties pārņēma klosteri, skolas un saimniecības ēkas un padzina klostermāsas no Jaunaglonas.

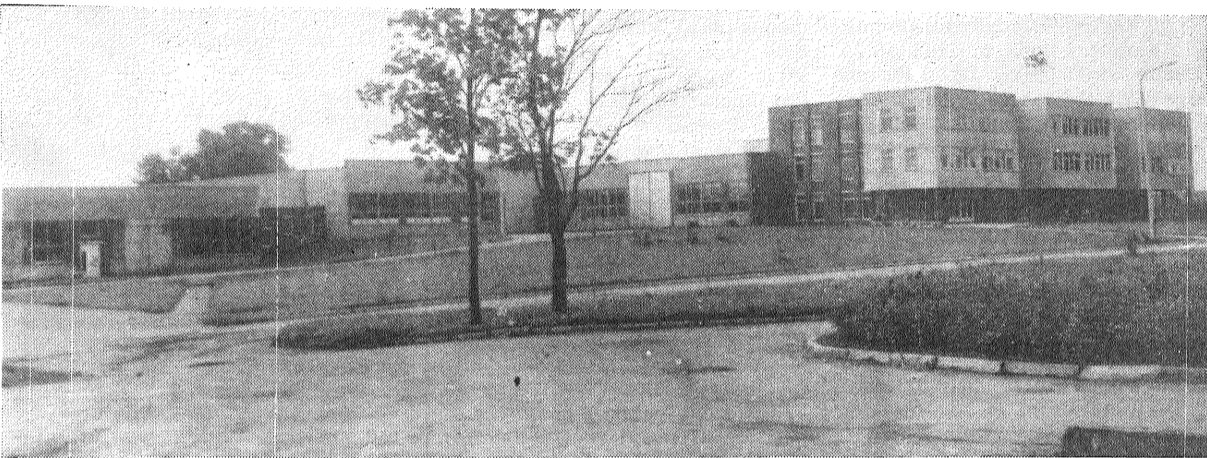
No pirmā Jaunaglonas izlaiduma absolventēm sešas ir sameklētas: viena Anglijā, viena Amerikā, viena Čīlē, divas Kanādā un viena Austrālijā.

Tagad lauksaimniecības arodskolā, līdzās pušiem, kuri apgūst zemkopja amatu, mācās arī meitenes. Viņu nākošā specialitāte ir pavāre vai mājsaimniece.

V. Romanovskis

■ **Attēlos: kādreizējā Jaunaglonas sieviešu ģimnāzijas ēka; šeit darba iemaņas apgūst topošie zemkopji.**

J. Silicka foto

1. septembra uz Ukrainu — ar vīzām

To preses konferencē paziņoja vēstniecības pirmais sekretārs konsulārajos jautājumos Dmitrijs Komars.

— Sakarā ar to, — viņš teica, — ka nolīgums starp Latviju un Ukrainu par braucieniem nav noslēgts un, lai iebrauktu Latvijā, Ukrainas pilsoņiem nepieciešama vīza, mūsu valdība pieņēma lēmumu noteikt vīzu režīmu Latvijas pilsoņiem, iebraucot Ukrainā vai šķērsojot tās teritoriju.

Vīzas izsniedz Ukrainas vēstniecības konsulārajā nodaļā Kalpaka bulvārī 3 no plkst. 10 līdz 13 darbdienās. Lai saņemtu vīzu, nepieciešama pase, paša aizpildīta anketa (izsniedz konsulārajā nodaļā), Ukrainā dzīvojošas personas ielūgums, kas noformēts iekšlietu institūcijās, privāta brauciena gadījumā vai Ukrainas ieinteresētās iestādes ielūgums dienesta brauciena gadījumā, tūrisma ceļazīme, vaučers — tūrisma brauciena gadījumā, kā arī izmeklētāja, prokurora, tiesas lēmums — ja ir izsaukums, lai piedalītos tiesas sēdē.

Lai saņemtu tranzīta vīzas, nepieciešama vīza iebraucšanai valstī un braucšanas biļetes līdz paredzētajam punktam. Tranzīta vīza nav vajadzīga tiem, kas caur Ukrainas teritoriju brauc ar tiešas starptautiskas satiksmes gaisa transportu.

Konsulāro nodevu pagaidu tarifi: vienreizēja iebraukšanas vīza — 10 dolāru, tranzīta vīza — 5, vīza divām reizēm — 20, tranzīta vīza divām reizēm — 7, vīza trim reizēm — 25, tranzīta vīza trim reizēm — 9 dolāri utt.

Katrs, kuru tas interesē, sīkāk visu var uzzināt pats konsulārajā nodaļā.

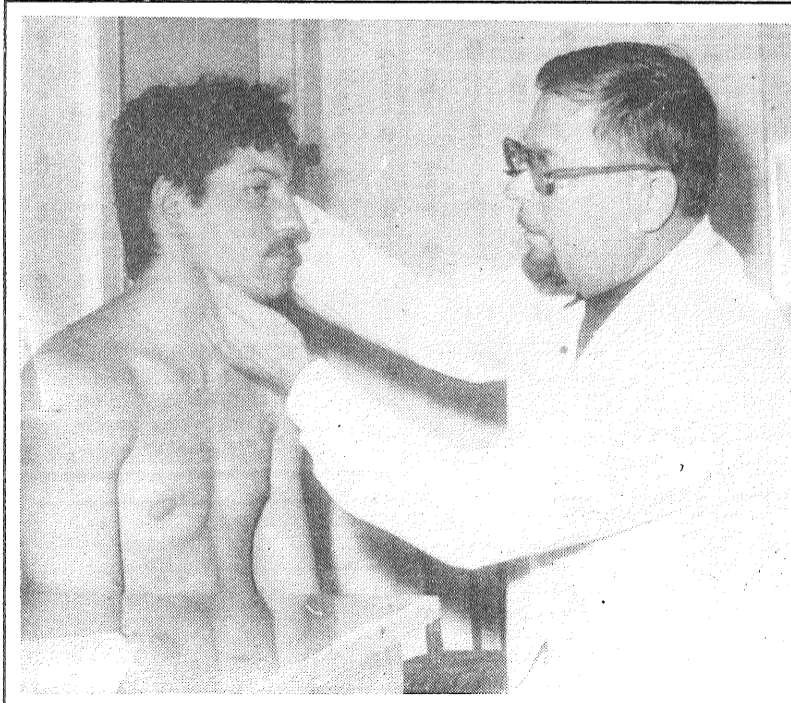
Vīzu noformēšanas laiks — 10 darbdienas. Ja vīza jānoformē steidzami (līdz 10 dienām), konsulārās nodevas divkāršojas.

Vīzas var nokārtot arī Ukrainas vēstniecībās trešajās valstīs, kā arī starptautiskajās lidostās Kijevā un Odesā, bet ar būtiski lielākām konsulārajām nodevām.

No konsulārajām nodevām atbrīvoti kara invalīdi, I un II grupas invalīdi, Černobiļas avārijas seku likvidācijas dalībnieki, pilsoņi, kas brauc uz Ukrainu tuvu radnieku nāves vai grūtas slimības gadījumā (pēc telegrammas, ko apliecinājis ārstniecības iestāde vai Ukrainas iekšlietu institūcijas), personas, kas nav sasniegušas 16 gadu vecumu.

Latvijas Republikas pilsoņi, kam ir bijušas PSRS iekšējās pases, uz Ukrainu var braukt bez vīzām. Ja viņi brauc ar bijušās PSRS ārzemju pasi, jāsaņem vīza, bet bez konsulārās nodevas samaksas.

«Rīgas Balss»

Saskaņā ar likumu par obligāto valsts dienestu, rajonā ir sācies 1993. gada II pusgada jauniešu iesaukums LR Aizsardzības spēkos un iekšlietu ministrijas formējumos. 25. augustā valsts dienesta pārvaldes iesaukuma komisija izskatīja 42 jauniešu lietas, no kuriem četri pieteicās dienestā brīvprātīgi. Norīkojot jauniešus dažādos armijas formējumos, tiek ņemts vērā iesaucamā veselības stāvoklis, izglītība, specialitāte, profesija, valsts valodas prasme, raksturojums no iepriekšējās darba vai mācību vietas, fiziskā sagatavotība u. c. kritēriji. Pirms iesaukuma jaunieši iziet medicīnisko pārbaudi, jo neatkarīgi no aizsardzības spēku formējuma kareivim jābūt veselam.

■ **Attēlā: ārsts A. Levikins izmeklē brīvprātīgo Arni Smelteru.**

J. Silicka foto

ALTERNATĪVA BULLIM

Daudzi laucinieki šobrīd ir apjukusi — grūtā darbā izaudzētā lauku produkcija nevienam it kā nav vajadzīga. Līdz ar to zūd pamats dzīves jēgai laukos, skaistā sētā, harmonijā ar dabu. Jāmeklē izeja. Vai tiešām nepastāv iespēja dzīvot laukos, strādāt savā sētā un nopelnīt cilvēcīgai dzīvei nepieciešamos līdzekļus? Tāda iespēja pastāv — tas ir LAUKU TŪRISMS.

Šķiet, ka tūrisms ir tāda nozare, kurā, tāpat kā medicīnā un pedagogijā, visi jūtas kompetenti un padomus dot spējīgi. Ne velti tūrisma firmu ir savairojies kā sēņu pēc lietuses. Jūsu uzmanību pievērsīsim nopietnākai organizācijai — tūrisma asociācijai «Lauku ceļotājs». Tā ir BEZPEĻNAS organizācija, kas izveidota ar mērķi radīt Latvijā lauku tūrisma atbalsta punktu tīklu, to attīstīt, reklamēt un organizēt ārzemju un pašmāju tūristu plūsmas. Vārds «bezpeļņas» nozīmē, ka šīs firmas starpniecībai nav peļņas nolūki. Tātad, domājams, šī firma līdzīgi citiem starpniekiem jūs nelaupīs, tikai palīdzēs. Neliela informācija par šo firmu «Novadniekā» jau bija, un paldies tiem, kas atsaucās asociācijas pārstāvim J. Cakulam.

Kas saprotams ar pieminētajiem «atbalsta punktiem»? Tās ir lauku mājas, kuras var sniegt tādus vai citādus pakalpojumus ceļotājiem.

Viens no veidiem — BROKASTU MĀJA, t. i., tāda vieta, kur caurbraucēju tūristu ģimene pārnakšņo, paēd brokastis un dodas tālāk. Kādas ir prasības? Guļamistaba, viesistaba — ēdamistaba, protams, arī tualete un duša, kas šobrīd ir galvenais trūkums lauku mājās. Tira gultasveļa, katram viesim 2 dvieļi, nelietotas ziepes. Brokastīs mēdz pasniegt tēju vai kafiju un kādu biežputru vai sviestmaizes. Šīs mājas līmenis — mēbeles, tīrība, apkārtne utt. tiek novērtēts un saskaņā ar to tiek piešķirta kategorija. Loģiski, jo augstāka kategorija, jo augstāka samaksa. Vienas nakts pārgulēšana ar brokastīm vidēja līmeņa mājā maksā apmēram 10-50 USD. Tādi tūristi parasti vienatnē nebrauc... Rēķiniet, vai tas jums ir izdevīgi.

Cits variants — KOTEDŽA jeb latviskojot — brīvdienu māja. Mājas daļa vai visa māja tiek izdota tūristu ģimenei uz noteiktu laiku (parasti uz nedēļu). Apmaksa atkal atkarīga no piedāvāto pakalpojumu līmeņa un daudzveidības. Ja jūs blakus naktsmājām varat piedāvāt izbraukumus ar laivu, makšķerēšanu, medības, sēpošanu, ogošanu, piedalīšanos lauku darbos (siena grābšana, aušana, malšanas vešana), ko viņi uzskata par īpaši vērtīgām atrakcijām, tāpat gleznainu taku rīta krosam vai pat izjādes ar zirgu utt., jūs no tūristiem nevarēsiet pat atkauties. Jānovērtē savas bagātības. Viņiem to tur nav! Un kāpēc ar to nepelnīt naudu? Somijā tādās mājās speciāli tur trusišus, lai tūristu bērniem būtu interesantāk, tāpat zosis, vistas, ponijus utt. Tikai visur vajadzīgs galvenais — KĀRTĪBA un TĪRĪBA. Iespējama sadarbība ar kaimiņiem. Aizvediet, piemēram, savus viesus pie kaimiņa, kurš «nejauši» tieši todien brūvē alu vai pie cita kaimiņa, kam sētā stārķu ligzda.

Domāju, šādiem kotedžu tipa mērķiem izmantojamas vecās, lielās, lauku mājas «iz divējim goļim», kur neapkurināmo daļu vasaras sezonā varētu izīrēt. Var tūristus uzņemt pilnā pansijā un trīsreiz dienā barot, var to arī nedarīt, tad ēst tie gatavo paši, bet jums, protams, jānodrošina ideāli tīra virtuve. Variantu ir daudz.

Ja jums nav iespēju realizēt kādu no pirmajiem variantiem, var padomāt un piedāvāt tādu tūrisma

veidu: ja jūsu sētā, zemē, cilvēkos ir kas īpašs, neslēpiet to kā sveci zem pūra! Piemēram, audēja dara firmai zināmu, kad tā metīs audeklu, tai dienā atbrauks Vācijas sievas, kas atbraukušas uz Latviju ekskursijā un dzīvo Rīgā viesnīcā. Jūs parādīsiet un pastāstīsiet par audeklu mešanu, pacienāsiet ar piena krūzi un pasceptu maizi, viņas padzīvos līdz pievakarei un aizbrauks prom tai pašā autobusā, bet jūsu kontā bankā ierīpos apaļa summiņa, jo pēc tā ir milzīgs pieprasījums. Un lai tā būdīna ar sirsnību ir aiz kūts stūra, bet lai tā ir ideāli tīra. Tas attiecas ne tikai uz aušanu, bet uz visu ko — uz siena vešanu, maizes cepšanu, makšķerēšanu, ogošanu, medībām, galdnieku un podnieku darbiem utt. Varbūt jūsu ezerā ir vēži vai kādas īpašas sugas zivis...

Lielas perspektīvas šai ziņā ir mazajiem lauku uzņēmumiem — dzirnavām, galdnieku darbnīcām, maizes ceptuvēm u. c.

Galveno uzsveru vēlreiz — tīrība un kārtība. Laukos dēļu galu un citu pusvajadzīgu lietu daudz, salieciet tās vienvieti aiz sētas vai bieza dzīvžoga, un būs pavisam cits skats.

Norēķinu apmaksas un tūristu piegādāšanas sistēmas var būt visdažādākās. Var jūsu sētas un pakalpojumu norāde atrasties ceļa malā un pie jums brauks visdažādākie ļaudis, bet var jūsu adrese atrasties tikai firmas rīcībā un jums piegādās tikai tos tūristus, par kuriem ir garantijas, ka tie samaksās, un nekādu pārpratumu nebūs.

Padomājiet, varbūt izdevīgāk savu naudiņu ieguldīt nevis «kombikormā» priekš bulļa, ko par puscenu varbūt nopirks kāds polis, bet gan ierīkot, piemēram, ūdensvadu, lai būtu duša, vai nopirkt labu klozetpodu.

Īpaši tas attiecas uz tiem cilvēkiem, kas ceļ mājas šobrīd vai plāno to darīt tuvākajā laikā. Jāsaprot, ka neviens nebrauks uz betona kubijiem, kur kūts 3 m attālumā no galvenās ieejas, bet gan uz lielu, skaistu māju, kur rožu krūms pagalma vidū un smaidīga saimniece baltā priekšautā.

Visi, kas var kaut ko piedāvāt uzreiz vai perspektīvā, vai vēlas ko teikt, zvaniem man vakaros — 15209.

Inese Stūre

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Piektdiena, 3. septembris

LATVIJAS TV I
18.00 Zīpas. 18.10 Sprīdīša dzimšanas diena Talsos. 18.35 Kinožurnāls. 18.45 Arēna. 19.10 Globuss. 19.35 Omīte ābelē. TV iestudējums. 2. daļa. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Pāvests Jānis Pāvils II. Anglijas mākslas filma. 1. daļa. 22.00 Spieta kāres. 23.30 Nakts zīpas.

LATVIJAS TV II
17.50 Kristīga programma. 18.50 Kaimiņi. 46. un 47. sērija. 19.35 Mikrofona muzikālā televīzija. 19.50 Vieglatlētika. 23.05 Zīpas. 23.20 Latgales zīpas.

OSTANKINAS TV
5.00 Zīpas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Zīpas. 8.20 Mākslas filma bērniem.

9.30 Tāds darbs. 10.00 Cēļotāju klubs. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Zīpas. 11.20 Amerika un M.Taratuta. 11.50 Nezināmais ar asti. Leļļu filma. 13.00 Dzīves sikumi. 13. un 14. sērija. 14.00 Zīpas. 14.25 Bridžs. 14.50 Biznesa mācība. 15.05 Bloknots. 15.10 Pa sniega cilvēka pēdām. Mākslas filma. 16.30 Par Svjatogorskas klostera vēsturi. 17.00 Zīpas. 17.20 Krievija un Kaukāzs. 17.40 Cilvēks un likums. 18.10 Kāds būs laiks? 18.15 Amerika un M.Taratuta. 18.45 Brīnumu lauks. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Zīpas. 20.40 Nedēļas cilvēks. 20.55 Anglijas mākslas filma. 9. sērija. 22.00 Skatiens un citas programmas piedāvā... 0.50 Preses ekspresis.

Sestdiena, 4. septembris

LATVIJAS TV I
9.00 Kārumnieka dziesmu albums. 9.25 Karaliene Bona. 6. sērija. 10.25 Globuss. 18.00 Zīpas. 18.05 Pāvests Jānis Pāvils II. Mākslas filma. 2. daļa. 19.05 Kāpnes. 19.50 Koncerts. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Koncerts. 21.20 Meli pirms skūpstā. ASV mākslas filma. 23.55 Līfc.

LATVIJAS TV II
15.55 LatLoto. 36. izloze. 16.00 Spektra pielikums. 16.30 Hokejs. Latvija - Japāna. 18.45 Koncerts. 19.00 Reģionālās TV piedāvā... 19.30 Zīpas. 19.40 Kristīgā pasaule. 20.00 Mikrofona muzikālā televīzija. 20.30 Latgales TV. 21.00 Vizīte. 21.25 Gadskārtu raksti. 22.00 Lesija. 2. un 3. sērija. 22.45 Koncerts. 23.00 Pāvesta ierašanās Viļņā.

OSTANKINAS TV
6.25 Rīta vingrošana. 6.35 Preses

ekspresis. 6.45 Lietišķa cilvēka sestdienas rīts. 7.30 Sports un izredzes. 8.00 Maratons-15 piedāvā... 8.25 Telekompanijas Mir programma. 9.50 Privātpašnieka ābece. 10.00 Avio-kosmiskais salons. 10.15 Bumerangs. 10.45 Dok. filma. 11.15 Mūzikas ki-osks. 11.45 Un atkal starptautiskas televīzijas... 12.15 Varas pārstāvji. 12.30 Režisoru V.Krasnopoljska un V.Usakova filmas. 14.00 Zīpas. 14.25 Isfilmas bērniem. 14.50 Nauda un politika. 15.20 Dok. filma. 16.00 Sarkana kvadrāts. 16.40 Mult. filma. 16.50 Mākslas pils. 17.40 Izklaidējoša programma. 18.10 Ultra-si. 18.50 T.J.Hukers. Mākslas filma. 3. sērija. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Zīpas. 20.40 Tagad un mūžīgi mūžos. Mākslas filma. 1. filmas 2. daļa. 21.25 Studija Rezonanse piedāvā... 21.45 Kas? Kur? Kad? 22.35 Muzikāla vakara kafējnīca ARS.

Svētdiena, 5. septembris

LATVIJAS TV I
9.00 Koncerts Viļņas katedrālē. 10.30 Dvēselīt, atgriezies! 10.45 1:1. Skabarga intervē M.Martinsoni. 11.00 Pa Saules zaķa pēdām. 11.25 Dejo Valsts deju ansamblis Daile. 16.55 Ex libris pielikums. 17.10 Mākslas pasaulē. 17.40 Omīte ābelē. 3. sērija. 18.00 Zīpas. 18.05 Omīte ābelē. 4. sērija. 18.35 Dzied J.Sproģis. 18.45 Pāvests Jānis Pāvils II. Mākslas filma. 3. daļa. 19.15 Skabarga. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.15 Mūsu kinonedēja. 20.30 Panorāma. 21.20 Mikrofona TV vakars.

LATVIJAS TV II
16.40 Vienkārši - Marija. 18.10 Aerobika. 18.30 Olūti. 19.30 Zīpas. 19.40 Ārsts ģenerālis Pēteris Sņikers. 20.25 5 minūtes par savu naudu. 20.30 Panorāma. 21.10 Estīcu. 21.40 Kantrimūzika. 22.15 Lesija. 3. un 4. sērija. 23.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV
6.00 Zīpas. 6.20 Rīta vingrošana.

6.30 Autošovs. 6.45 Tehnodroms. 7.00 Gara spēks. 8.00 Centrs. 8.30 Rīta agrumā. 9.00 Kamēr visi mājās. 9.30 Sportloto izloze. 9.45 Solo. 10.20 Poligons. 10.50 Jaunā paudze. 11.30 Pagātnes kurjers. 12.10 Mult. filma. 12.20 Akermanas cietoksnis. 13.00 Mult. filma. 13.10 Kusto komandas zemūdens odisēja. 14.00 Zīpas. 14.20 Dialogs tiešajā ēterā. 15.00 Cēļotāju klubs. 15.50 Amatniecība. 16.00 Kaspers un viņa draugi. Iste spoku mednieki. Mult. filmas. 16.50 Starptautiskā programma Panorāma. 17.30 TV locis. 17.45 Zīpas. 18.00 Kāds būs laiks? 18.05 Kinoafiša. 18.30 Matadors. Lielās modes nedēļa Parīzē. 1. daļa. 19.30 1000 dolāru uz vienu pusi. Mākslas filma. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļas nogale. 22.00 Matadors. 2. daļa. 23.00 Zīpas. 23.20 Volejbols. Somijas izlase - Krievijas izlase. 0.05 Rīta zvaigzne - vakara programmā.

Vai atkal draud tuberkuloze?

Visā pasaulē un arī Latvijā statistika liecina par to, ka atkal pieaug saslimšanas gadījumi ar tuberkulozi. Šodien vairs nevar nepamanīt augsto saslimstības līmeni. Katru gadu pasaulē ar tuberkulozi saslimst apmēram 8 miljoni cilvēku, un no tiem 3 miljoni mirst. Latvijā, pēc vietējo dispenseru neoficiāliem datiem, 1991. gadā uzskaitē vien bija 54 tūkstoši cilvēku.

Viens no cēloņiem, kāpēc tieši Latvijā pieaug tuberkulozes slimnieku skaits, ir pašreizējā krīze valstī. Gandrīz puse slimnieku ir no tā saucamās sociāli nelabvēlīgās vides: bijušie apcietinātie, hroniskie alkoholiķi, bezpajumtnieki, ubagi. Viņi kļūst par slimības iznēsātājiem, jo TUBERKULOZE IR LIPIGA. Ir pierādīts, ka viens slimnieks spēj inficēt 10-13 apkārtnējo cilvēkus. Ja slimība tiek atklāta savlaicīgi, to var izārstēt 6-8 mēnešu laikā. Ja tā ir pārāk ielaista, arī ārsti vairs nespēj bieži vien līdzēt.

Šodien, kad atkal pieaug iespēja saslimt ar tuberkulozi, ikvienam ir jābūt uzmanīgam. Ja jūs pēdējo divu gadu laikā neesat izgājuši fluorogrāfijas apskati, dariet to. Tuberkuloze nekad nesākas pēkšņi. Bieži vien ilgu laiku slimnieka pašsajūta nemana nekādas pārmaiņas. Bet ja parādās sāpes krūtīs, nogurums, svīšana naktīs, paugstināta temperatūra dienas otrajā pusē, nekavējoties jāmeklē ārsta palīdzība. Kaut arī tagad slimot nav izdevīgi, atcerieties, ir runa par jūsu un arī jūsu tuvinieku un apkārtnējo cilvēku dzīvību.

Vasaras sākumā pēc radiopārraides «Doma laukums», kurā tika runāts par šo tematu, klausītāju atsauksmes parādīja, ka lielākoties cilvēki nezina

pat, kur un kā var pārbaudīties.

A.Tomsons,
Tuberkulozes apkaršanas biedrības preses koordinators

Preiļos tuberkulozes dispensers atrodas poliklīnikas 1. stāvā. Tā darba laiks ir no plkst. 8.00 līdz 14.00.

Kā «Novadniekam» pastāstīja pret-tuberkulozes kabineta vadītāja Svetlana Liuznova, saslimstība ar tuberkulozi arī mūsu rajonā strauji pieaug. Arvien vairāk sāk slimot gados jauni cilvēki. Slimības norise tagad ir daudz smagāka, un slimība bieži vien ir ielaista. Šogad palielinājies to cilvēku skaits, kuri slimo ar kaulu tuberkulozi. Pašlaik rajona tuberkulozes dispensera uzskaitē ir 945 neaktīvās tuberkulozes formas slimnieki un 127 aktīvās formas slimnieki.

Galvenais saslimstības palielināšanās iemesls ir tas, ka cilvēki laikus netiek izmeklēti un neierodas uz fluorogrāfiskajām apskatēm. Tāpēc saslimšanu atklāj vēlās attīstības stadijās, un tad tuberkulozes ārstēšana padodas ar grūtībām un atstāj patoloģiskas sekas.

Otrs tuberkulozes epidemioloģiskā stāvokļa pasliktināšanās iemesls rajonā ir tas, ka liela daļa slimnieku izvairās no ārstēšanas un ir infekcijas nēsātāji.

Gribu aicināt visus rajona iedzīvotājus kaut reizi gadā ierasties uz fluorogrāfisko apskati, bet tos slimniekus, kas ir uzskaitē tuberkulozes dispensērā, nākt uz pārbaudēm. Fluorogrāfa pakalpojumi šiem slimniekiem ir bez maksas.

Preiļos nesen pirmos apmeklētājus uzņēma jauns veikals, taču šoreiz tā nav parastā komercbūvniecība, kuru pilsētā jau tā papildinām, bet gan patērētāju biedrības specializētā dzērienu un dāvanu tirgotava. Bijušā sadzīves tehnikas veikala telpas izremontētas, izveidotas pilnīgi jauns interjers.

Dzērienu nodaļā pircējus apkalpo līdz plkst. desmitiem vakarā un tirgo tikai kvalitatīvu preci.

Abās nodaļās pircējus apkalpo pieredzējušas pārdevējas Ludmila Dzene, Silvija Martinova, Anita Līcīte, bet veikalu vada Marika Daukste. **ATTĒLĀ: pārdevēja Ludmila Dzene noformē dāvanu.**

J.Silicka foto

Vēstule «Novadniekam»

Valsts valoda nav cieņā

1993. gada 21. augustā braucu no Preiļiem uz Daugavpili ar autobusu, kas attīet plkst. 8.10. Pie kases Preiļos, prasot biļeti, saņēmu kasieres atbildi: «Po prihodu autobusa». Vēl pavaicāju, pie kurās pieturas būs autobuss. Atbilde

skanēja tā: «Neznaju». Jājautā: vai Preiļos valsts valoda vēl nav likumīga, ja to var ne tikai nezināt, bet arī ignorēt? Man liekas, ka Preiļi atrodas Latvijā, nevis Pleskavas guberņā.

V.Stroae (Ogrē)

Viltota monēta

Acīmredzot, lata stabilitāte mūdinājusi naudas viltotājus pievērsties arī latam. Pirmais viltojums — 2 latu monēta atradās ieņēmumā, ko bankā «Vecrīga» iemaksāja valsts uzņēmums «Latvijas balzams».

Viltoto monētu atklāja mašīna. Viltotās divlatu monētas atšķirīgās īpatnības: čauri niķelim redzams varš; apmalē, ko dēvē par ornamentu joslu, tikko salasāms

uzraksts «Latvijas banka»; pēc diametra viltojums ir mazliet lielāks par īsto monētu, un, tai piesitot, nav dzirdama raksturīgā šķindoņa.

Droši vien nudas viltotāji izgatavojuši ne vienu vien viltojumu, tāpat, sapemot divlatu monētu, jābūt uzmanīgiem. Naudas viltotājus meklē Rīgas Kriminālpolicijas pārvaldes 9. nodaļa.

«Rīgas Balss»

UZMANĪBU!

6.-9. klašu skolēnus un viņu skolotājus, kuri interesējas par dabas vides problēmām — skābo lietu un piezemes ozona slāni, un nākošajā mācību gadā vēlas strādāt pie to izpētes, aicinām piedalīties starptautiskajā projektā «Air Pollution Project Europe». Pagājušajā gadā tajā piedalījās 120 000 skolēnu no 12 valstīm.

Katra skolēnu grupiņa saņems metodisko materiālu latviešu valodā un tai būs iespēja sarakstīties ar «dviņu brāli» no kādas citas valsts.

Darbu sākam 11. oktobrī!

Skolotāju pieteikumus gaidīsim līdz 15. septembrim Latvijas Universitātes Ekoloģiskajā centrā Rīgā, Raiņa bulv. 19, LV-1586. Diānai Šulgai.

Pieteikumā lūdzu minēt savu pilnu adresi un telefonu, pa kuru jūs var visātrāk sameklēt.

FIRMA «VIJA» pieņem neierobežotā daudzumā

skujkoku un bērza papīrmalku.

Samaksa pēc vienošanās.

Tālrunis Daugavpilī 31678. Zvanīt no plkst. 7.00 līdz 10.00 un no plkst. 16.00 līdz 18.00.

Sakarā ar Preiļu rajona Sutru pagasta kopdarbības sabiedrības «Nākotnes arājs» kopsapulces lēmumu izsludinām šīs sabiedrības likvidāciju.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4922 eksemplāri. Pas. № 1178

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Pārdod

motociklu «Minsk», mopēdu «Stella», ūdens sildītāju, oša finierētus durvju blokus, konvektorus, čuguna radiatorus, dienvidslāvu radiatorus, motorzāģi «Stil». Tel. 65193 pēc 21;

* * *

GAZ-53. Tel. 43190;

* * *

6 vilņu šiferi. Zvanīt 23643 vakaros;

* * *

automašīnu Moskvīč-2140 labā tehniskā stāvoklī ar rezerves daļām un OPEL ASKONA. Tel. 41235;

* * *

zirgu (2 gadi). Zvanīt 55745 pēc 20;

* * *

steidzīgi garāžu, jaunu ledusskapu Minsk-12E par Ls 100, kravas automašīnu ZIL-1305. Tel. 22497.

Šī gada 24. septembrī plkst. 10.00

NOTIKS

p/s «Gaisma» paju biedru kopsapulce.

PĀVESTA VIZĪTES ORGKOMITEJA AGLONĀ PAZIŅO,

ka autovadītājiem, kas vēlas doties uz Aglonu 7.-9. septembrī, kopdarbības sabiedrība «Arpa» piedāvā maksas stāvvietu 300 m attālumā no bazilikas. Iebraukšana stāvvietā pa maršrutu Višķi — Aglona.

Valsts Līvānu bioķīmiskā rūpnīca ar šā gada 1. septembri piedāvā zemniekiem šādus pakalpojumus:

- kaltētu graudu uzglabāšana — par līgumcenu;
- graudu malšana lopbarībai — Ls 0,2 par 100 kg;
- pārdod klijas — Ls 6,05 par 100 kg.

Interesēties pa telefoniem: 43564, 44335, 43787.

Izsakām patiesu līdzjutību Monikas ZARĀNES piederīgajiem, pavadot viņu pēdējā gaitā.

Kaimiņi

Velti izstiep rokas, gribi saturēt, Siltu plaukstu savā paturēt. To, kas iet, pat mila nespēj atturēt,

Nespēj atturēt... Izsakām dziļu līdzjutību Jānim Zarānam sakarā ar SIEVAS nāvi. Filiāles «Daugavpils gāze» kolektīvs

Tikai atmiņas klusas
Kā mīļi un zināmi soļi
Palicējiem
Visu mūžu skan blakus.
Izsakām dziļu līdzjutību Jānim Zarānam, izvadot SIEVU smiltājā.
Līvānu gāzes apgādes rajona kolektīvs